

**Сумський державний педагогічний університет імені А.С.
Макаренка**

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально наукового
інституту педагогіки і психології

 Світлана КОНДРАТЮК

«28» січня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 Соціальна робота

(шифр і назва галузі знань)

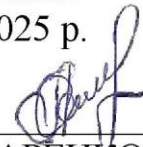
освітня програма Соціальна робота

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(назва)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП
«21» січня 2025 р.

Голова
Юлія БОНДАРЕНКО
док. пед. наук, професор

СУМИ 2025

Розробники:

ЛУЦЕНКО ОЛЕНА АНАТОЛІЇВНА, кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи
і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 7 від 10 січня 2025 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Ірина ІОНОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчан ня	заочна форма навчан ня
Кількість кредитів – 5	бакалавр	Обов’язкова	
		Рік підготовки:	
		5-й	5-й
		Семестр	
IX-й		IX-й	
Лекції			
20 год.		2 год	
Практичні, семінарські			
24 год.		4 год.	
Лабораторні			
-			
Консультації			
- год.		- год.	
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Соціальне партнерство в системі соціальної роботи» - важливий компонент розвитку сучасних тенденцій соціальної роботи в Україні.

Мета курсу: формування комплексного та цілісного уявлення про організацію рівноцінної взаємодії автономних суб'єктів суспільних відносин і реалізацію її на практиці в різних сферах суспільного життя на засадах партнерства.

Курс знайомить студентів з основними засадами формування партнерства як загальносуспільної форми взаємодії, моделями та механізмами формування і реалізації соціального партнерства для розбудови громадянського суспільства; особливостями сучасного стану та специфікою партнерства між державними і неприбутковими організаціями.

2. Передумови для вивчення дисципліни

«Соціальне партнерство в системі соціальної роботи» як навчальна дисципліна має широкі міждисциплінарні зв'язки. Місце цієї навчальної дисципліни серед інших визначається тим, що вона є складовою організації трудових відносин в сучасному суспільстві. Базою вивчення даної навчальної дисципліни виступає оволодіння студентами відповідним обсягом знань і умінь в результаті опанування ними такими фаховими дисциплінами, як «Актуальні проблеми соціальної роботи в Україні», «Методологія наукових досліджень в соціальній роботі», «Організаційно-адміністративна робота в системі соціальних служб».

3. Результати навчання за дисципліною

навчання	ПРЗ 2	Знання і розуміння на базовому рівні сутності основних засад соціального партнерства як загальносуспільної форми взаємодії, моделями та механізмами формування
	ПРЗ 5	Знання і розуміння на базовому рівні сутності актуальних проблем і тенденцій розвитку сучасних моделей і механізмів реалізації соціального партнерства для розбудови громадянського суспільства
	ПРЗ 8	Знання і розуміння на базовому рівні сутності змісту і специфіку формування соціального партнерства в сфері суспільно-трудових відносин в Україні;

Уміння	ПРУ 4.	Уміння ефективно використовувати правові норми у сфері регуляції партнерських відносин у державних, недержавних і комерційних установах
	ПРУ 5.	Уміння орієнтуватись у системі органів регуляції партнерства в суспільно-трудових відносинах в Україні
	ПРУ 6.	Уміння організовувати, координувати та регулювати між секторну партнерську взаємодію між державними і приватними організаціями в процесі державотворення;
	ПРУ 7	Уміння оперативно отримувати, освоювати та використовувати інформацію про рішення органів державної влади та трьох секторів (державна, бізнес, некомерційні організації) у галузі соціального партнерства
Комунікації	ПРК 1	Формувати цілісну і послідовну громадську думку щодо реалізації та розвитку партнерських відносин
	ПРК 2.	Вести переговорний процес задля досягнення конструктивного ділового партнерства

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	відповідь повна, аргументована, з прикладами, є нестандартні підходи й оригінальні матеріали, студент/-ка виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь;
B	відповідь повна, аргументована, студент/-ка виявляє знання основної та додаткової літератури;
C	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, відповідь аргументована
D	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, але відповідь недостатньо аргументована;
E	відповідь неповна, неаргументована, багато неточностей;
F	відповідь неправильна;
FX	немає відповіді

Розподіл балів

Поточний контроль										Разом	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2							
Т1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	Т 2.5	Т 2.6		100
Поточний контроль											
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	
Контроль самостійної роботи											
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40	

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; екзамен.
- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;
- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;
- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Тема 1.1. Теоретичні основи та сутність понять соціального партнерства.

У цій темі розкривається сутність та природа партнерства як гуманістичного підґрунтя життя людини. Виділяються такі етапи розвитку партнерства: зародження партнерства, диференціації партнерської взаємодії в різних сферах суспільного життя та активізація військових і державно-політичних альянсів, формування ідеологічних засади партнерської взаємодії та втілення лімітованого партнерства буржуа, розповсюдження партнерського характеру на взаємодію всіх учасників суспільного життя, формалізації партнерства в суспільно-трудових відносинах, наукового відкриття, обґрунтування та переосмислення партнерства в сучасних суспільних відносинах.

Поряд з дослідження історії розвитку партнерство проводиться понятійний аналіз та типологія партнерської взаємодії. Особлива увага надається трипартизму, біпартизму та їх змішаним моделям як основним організаційним конструкціям в сфері регулювання суспільно-трудових відносин.

Тема 1.2. Партнерство як механізм розвитку громадянського суспільства

Ця частина курсу описує процес становлення соціального партнерства, який виражається у формуванні цілісного підґрунтя ідентифікації людини як повноцінного учасника суспільних відносин. Визначається ціннісно-нормативна база партнерства, яка повинна сприяти самореалізації людини в сучасному суспільному просторі.

Викладач розкриває залежність між використанням ціннісного апарату партнерства, досягненням згоди основних учасників взаємодії та формуванням базових засад громадянського суспільства. Також, розкриваються умисні спрощення та міфи, які використовуються підчас втілення соціального партнерства. Оптимізація впровадження та функціонування партнерства розкривається крізь його взаємодію з патерналізмом. Крім того, в рамках цієї теми аналізується рівень і перспективи взаємодії «патерналізм-партнерство» в Україні та Світі. Сумісна практика використання патерналізму та партнерства розглядається як цілісний механізм соціального розвитку.

Тема 1.3. Партнерство як правовий регулятор трудової взаємодії

Ця тема є ключовим елементом курсу «Соціальне партнерство». В рамках соціально-трудового партнерства формується механізм його практичної

реалізації в регулюванні взаємодії між трудом і капіталом. Викладач висвітлює формування партнерства в суспільно-трудових відносинах через аналіз міжнародних і українських організацій, які сприяють втіленню цієї форми взаємодії в суспільному житті. Розгляд повинен включати структуру, функції і напрямки діяльності організації з розбудови соціального партнерства.

Потрібно акцентувати увагу на засобах реалізації соціальної політики в суспільно-трудових відносинах, таких як внутридержавні нормативно-законодавчі документи та міжнародні правові акти, ратифіковані на території країни. Задля деталізації розгляду аналізується ліберально-косервативна, демократична та соціал-демократична моделі партнерства в трудових відносинах. Моделі партнерства досліджуються за регіональною специфікою.

Тема 1.4. Міжсекторне партнерство в процесі державотворення. Соціальне замовлення як форма соціального партнерства.

В цій частині курсу викладач висвітлює реалізацію соціального партнерства на суспільно-державному рівні. Розкриваються основні механізми партнерської взаємодії між державними і приватними організаціями, а також аналізуються перспективи таких відносин. Акценти робляться на суб'єктах партнерської взаємодії та стані розвитку нормативно-правового поля в суспільно-державних відносинах.

Три сектори (держава, бізнес, некомерційні організації) соціального партнерства функціонують в двох площинах: виробництва суспільних благ та надання соціальних послуг в процесі суспільно-державних відносин. Державний та комерційний сектори є регуляторами та стимуляторами розвитку партнерства в суспільних відносинах. Вони є елементами фундаменту для розбудови суспільно-державних відносин на засадах демократії.

РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА

Тема 2.1. Міжособистісне партнерство

В цій частині курсу відображається становлення партнерських відносин на особистісному рівні. Воно складається з формування знань та навичок людини в сфері будівництва рівноправних і інтерсуб'єктних відносин, які можуть закладатись на буденному та науковому рівнях. Крім того, тут виділяється ступень практичної готовності людини до функціонування в таких відносинах на встановленому рівні розмежованості та автономності партнерства.

Вагомою складовою цієї теми є аналіз практичних поглядів студентів на розвиток міжособистісного партнерства в родинних відносинах. Обговорення включає створення комплексного механізму партнерства між батьками та дітьми задля підтримки інституту сім'ї в сучасному суспільстві.

Тема 2.2. Волонтерство у соціальному партнерстві

В цій темі розкривається важлива роль волонтерства у розбудові соціального партнерства для вирішення соціальних проблем у населення. Волонтерська діяльність охоплює різні соціальні сфери, зокрема: надання соціальних послуг, допомогу щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру; допомогу жертвам злочинів, біженцям; проведення різних заходів соціального, екологічного чи культурного характеру тощо. Наводяться основні нормативні документи, які визначають волонтерську діяльність.

Викладач висвітлює історію виникнення волонтерства, розглядає специфіку цієї діяльності, правила роботи з волонтерами. Міжнародною експертною групою з питань волонтерства та соціального розвитку в 1999 р. були визначені три характерні особливості волонтерської діяльності: вона має бути неприбутковою; добровільною, тобто залежати тільки від особистої волі й бажання кожної людини; корисною не тільки волонтеру, але й іншій людині чи суспільству загалом. Зазначається цикл управління волонтерськими ресурсами, зокрема жії, щодо уникнення конфлікту. Розкривається механізм розбудови соціального партнерства для розвитку волонтерства та благодійності.

Тема 3. Види колективних угод та договорів

В межах цієї теми студенти мають засвоїти зміст та основні характеристики колективних угод та договорів. Розкриваються головні особливості укладання Колективного договору та колективної угоди, розглядається їх специфіка як суттєвого фактору розбудови соціального партнерства, висвітлюються види колективних угод та договорів. Визначаються правові засади розробки, укладення та виконання колективних договорів і угод з метою сприяння регулюванню трудових відносин та соціально-економічних інтересів працівників і власників.

Викладач висвітлює важливу роль Генеральної Угоди, яка фіксує домовленості між сторонами соціального партнерства та регулює основні аспекти соціально-трудова відносин. На особливу увагу в межах цієї теми заслуговують Галузеві, територіальні та Регіональні Угоди

Тема 2.4. Ділові переговори в бізнес-партнерстві

В цій темі розкриваються ділові переговори задля досягнення бізнес-партнерства. Вони висвітлюються як різновид взаємодії представників юридичних осіб, який передбачає вирішення питань щодо сумісної діяльності з постачання, вироблення та реалізації продукції чи надання послуг. Розкриваються основні стадії переговорного процесу, стратегії та тактики взаємодії, а також склад відповідної команди.

Важливу роль відіграє організаційно-психологічна складова як здатність якісного впливу на потенційного партнера. Окреме місце виділяється культурі ділового спілкування як сукупності знань і навичок психологічної взаємодії суб'єктів господарської діяльності, що складається на основі національних традицій, специфіки суспільно-економічного простору та набутого досвіду бізнес-партнерів.

Тема 2.5. Соціальне партнерство між клієнтом та соціальним працівником. Посередництво

В межах цієї теми студенти мають засвоїти зміст та основні характеристики соціального посередництва як виду представництва інтересів клієнта. Посередницька процедура розглядається як функціональний обов'язок соціального працівника, зауваживши його обов'язкові дії при здійсненні представництва інтересів клієнта. При тому висвітлюються дії соціального працівника при здійсненні представництва інтересів клієнта.

Окремою задачею з метою кращого засвоєння матеріалу є вивчення прикладів роботи соціального працівника як менеджера соціальних послуг.

Тема 2.6. Етика соціального працівника у процесі здійснення функції посередництва

В межах цієї теми студенти мають засвоїти змістовні характеристики професійних якостей соціального працівника (професійна компетентність, комунікативні уміння, високий морально-етичний рівень, психологічна витримка), розглянути їх специфіку при виконанні функцій посередництва в процесі здійснення допомоги.

Окремо розглядаються складові процесу допомоги при виконанні функції посередництва: початкове оцінювання, планування допомоги, виконання, кінцеве оцінювання.

Важливу роль відіграє висвітлення особливостей міжсекторальної співпраці, соціальні служби та їх партнери у процесі надання соціальних послуг, Задля більшої ефективності налагодження взаємодії, покращення

спільної діяльності та довіри, соціальні партнери повинні дотримуватись певних етичних норм та правил.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.т.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.т.р
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА												
Тема 1. Теоретичні основи та сутність понять соціального партнерства.	14	2	4			10	17	1	1			15
Тема 2. Партнерство як механізм розвитку громадянського суспільства	14	2	2			10	15	-	-			15
Тема 3. Партнерство як правовий регулятор трудової взаємодії	14	2	2			10	15	-	-			15
Тема 4. Міжсекторне партнерство в процесі державотворення. Соціальне замовлення як форма соціального партнерства.	14	2	2			10	15	-	-			15
РОЗДІЛ 2. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА												
Тема 1. Міжособистісне партнерство	12	2	2			10	20	-	-			20
Тема 2. Волонтерство у соціальному партнерстві	18	2	4			10	24	1	1			20

Тема 3. Види колек-тивних та договорів угод	14	2	2			10	24	1	1			20
Тема 4. Ділові переговори в бізнес-партнерстві	12	2	2			10	19		-			18
Тема 5. Соціальне партнерство між клієнтом та соціальним працівником. Посередництво.	14	2	2			10			1			
Тема 6. Етика соціального працівника у процесі здійснення функції посередництва	16	2	2			10			-			
ІНДЗ (за наявності)												
Усього годин	144	20	24			100	144	4	4			138

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні основи та сутність понять соціального партнерства.	4	1
2	Партнерство як механізм розвитку громадян-ського суспільства	2	-
3	Партнерство як правовий регулятор трудової взаємодії	2	1
4	Міжсекторне партнерство в процесі державотворення	2	-
5	Міжособистісне партнерство	2	-
6	Волонтерство у соціальному партнерстві	4	1
7	Види колек-тивних угод та договорів	2	1
8	Ділові переговори в бізнес-партнерстві	2	-
9.	Соціальне партнерство між клієнтом та соціальним працівником. Посередництво	2	
10 .	Етика соціального працівника у процесі здійснення функції посередництва	2	
	Всього:	24	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні основи та сутність понять соціального партнерства.	10	10
2	Партнерство як механізм розвитку громадян-ського суспільства	10	15
3	Партнерство як правовий регулятор трудової взаємодії	10	10
4	Міжсекторне партнерство в процесі державотворення	10	15
5	Міжособистісне партнерство	10	20
6	Волонтерство у соціаль-ному парт-нерстві	10	20
7	Види колек-тивних угод та договорів	10	20
8	Ділові переговори в бізнес-партнерстві	10	18
	Всього:	100	138

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вступ до соціальної роботи: навчальний посібник/ [За заг. ред. Т. І. Бутченка та А. О. Ярошенко]. – Запоріжжя : КСК-Альянс, 2014. – 120 с.
2. Ділові контакти з іноземними партнерами: Навчально-практичний посібник для бізнесмена / [Укладач Ю.І. Палеха]. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 284с.
3. Економічний діалог: партнерство заради прогресу/ [Я. А. Жаліло, І. М. Акімова, Д. В. Ляпін та ін.]. – К. : НІСД, 2007. – 124 с.
4. Жданенко С. Б. Партнерское взаимодействие в процессе становления гражданского общества/ С. Б. Жданенко; [Монография]. – Харьков : Издатель СПД ФЛ Вапнярчук Н. Н., 2006. – 168 с.
5. Задорожний Г.В. Соціальне партнерство – реальний шлях до відкритого суспільства / Г. В. Задорожний, О. В. Коврига, В. В. Смоліков. – Харків: ХІБМ, 2000. – 192 с.
6. Переговоры: подготовка и техника ведения. Особенности переговоров по коллективному договору: Методические и раздаточные материалы. – К. : Проект «Украинские профсоюзы как партнеры в социальном диалоге», 2006. – 102 с.
7. Романова Н.Ф., Мельник І.П. Соціальне партнерство/ Н.Ф. Романова, І. П. Мельник: навчально-методичний посібник. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 238 с.
8. Соціальне партнерство: навч. посібник / укладач А.В.Камбур. – Чернівці: Чернівецький ун-т , 2024. – 116 с.

Додаткові:

1. Бойко М. Д. Трудове право України/ М. Д. Бойко. – К.: ТОВ «ЦНЛ», 2014. – 400 с.
2. Закон України «Про акціонерні товариства»// Збірник нормативних документів: Акціонерні товариства – 2008. – Запоріжжя : Емісія, 2008. – С. 3-41.
3. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота : термінолог.-понятійн. слов. К. : МАУП, 2005. 560 с.;
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. 2-ге видання. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.;
5. Масюк О.П. Міфологеми соціального партнерства// Політичний менеджмент. – 2008. – № 2. – С. 101-110.
6. Партнерство органів влади та недержавних організацій / [К. Даєне, Л. Гривняк, Л. Лалінова, С. Іванкова]. – К. :Transtec, 2004. – 76 с.
9. Трудове право України: Академічний курс/ [За ред. П.Д. Пилипенка. – 2- е. вид., перероб. і доп]. – К. : Ін Юре, 2006. – 544 с.

Інформаційні ресурси:

1. Конфедерація роботодавців України// Режим доступу - <http://www.conf.eu.org/ua/home.html>
2. Міністерство соціальної політики в Україні// Режим доступу - <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/index>
3. Український союз промисловців та підприємців// Режим доступу - <http://uspp.ua/>
4. Федерація профспілок України// Режим доступу - <http://www.fpsu.org.ua/>

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)